

hových práv proti žalovanému i Dr. V-ovi, kteří, jak již uvedeno, indosovali neprotestovanou směnku po uplynutí protestní lhůty. Správně seznává odvolací soud, že na prejudikovanou směnku, která byla po prejudici indosována, jest hleděti jako na vistasměnku (§ 3 čís. 4 směn. zák.), o níž platí obdobně § 29 směn. zák., podle něhož směnka na viděnou dospívá, jakmile byla předložena ku placení, což se musí státi, nebylo-li nic jiného určeno, ve dvou letech. Od kterého dne jest tuto lhůtu počítati, jest sporné. Někteří ji počítají ode dne, data prvního podindosamentu, jiní ode dne, data jednotlivých podindosamentů, pokud jde o závazek těch kterých indosantů, jiní zase od splatnosti směnky neb od uplynutí lhůty protestní. Názoru dovolatelovu, že lhůtu jest čítati ode dne vystavení směnky, jak je tomu při pravé směnce na viděnou (§ 29 (2) směn. zák.), nelze přisvědčiti, neboť směnka splatná původně v určitý den, nabývá povahy směnky na viděnou teprve poprejudičním indosamentem, jehož možnost nastává až uplynutím protestní lhůty. Mohlo by tedy býti uvažováno jen o tom, zda jest počítati dvouletou presentační lhůtu ode dne uplynutí lhůty protestní, tedy od 3. června 1930, či ode dne neb data prvního podindosamentu, t. j. od 31. prosince 1930. Leč s touto otázkou netřeba se zabývati, poněvadž v době podání žaloby, — 20. dubna 1932 —, kdyby tato žaloba měla vůbec rozhodující význam, by v obojím případě lhůta ona nebyla ještě prošla. Dovolatelův názor, že se poprejudičním podindosamentem pouze konstatuje, že jde vlastně o směnku, již jest považovati hned ode dne vystavení za směnku na viděnou, nemá opory v zákoně ani v povaze věci. Zákonná lhůta dvou let jest lhůtou propadnou, k jejímuž zachování jest přihlížeti z úřadu. Leč podmínkou postihu podindosatáře proti podindosantům jest, by směnka byla včas, t. j. ve dvouleté lhůtě právě dotčené, předložena přijateli ku placení a by neplacení bylo zjištěno řádným protestem, neboť to jsou předpoklady jakéhokoli postižního nároku (§ 37 směn. zák., srovnej Grünhut II, str. 178, Czelechowsky čís. 101). Že byla žalobní směnka předložena ku placení přijatelům neb proti nim v uvedené lhůtě zažalována, nebylo ani tvrzeno. Směnka nebyla však ani, jak nesporno, protestována. Jest sice pravda, že by protestu nebylo třeba, kdyby byl býval žalovaným prominut — doložku »bez protestu« připojil podle rozsudkového zjištění Dr. V., nikoli žalovaný a žalovaný teprve v dovolání, tedy opožděně uvádí, že tak učinil jako jeho zmocněnec — náležitost včasné presentace by tím však nebyla nijak dotčena (§ 38 směn. zák.). Podání žaloby proti podindosantovi nenahrazuje presentaci směnky přímým dlužníkům, i kdyby se za to mělo, že žaloba zásadně zastupuje funkci presentace. Opomenutí podstatné náležitosti, potřebné k zachování postihu, maří však postih, žaloba není proto odůvodněna.

Čís. 12005.

K účinnosti výpovědi (ordinujícího odborného lékaře v městské nemocnici na Moravě) není třeba, by byly zaměstnanci zároveň oznámeny všechny její důvody, nezavázal-li se zaměstnavatel k tomu, že při výpovědi oznámí zaměstnanci, proč mu ji dává. Z toho, že se zaměstna-

vatel zavázal, že zaměstnance nevyproví bez zvláště důležitých důvodů, neplyne jeho povinnost, aby tyto důvody hned při výpovědi zaměstnanci oznamoval. Stačí, prokáže-li se teprve ve sporu, že tu v době výpovědi zvlášť důležité důvody skutečně byly.

Okolnost, že zaměstnavatel, dávší výpověď, nevyčkal uplynutí zákonné výpovědní lhůty a propustil zaměstnance ihned, nemá o sobě v zápětí bezúčinnost výpovědi. Výpovědi se zrušuje služební poměr a propuštění před uplynutím výpovědní lhůty opravňuje zaměstnance jen k tomu, by požadoval na zaměstnavateli plat, který mu přísluší za celou výpovědní lhůtu.

Výklad usnesení obecního zastupitelstva, že nedá zaměstnanci výpověď z jeho služebního poměru bez zvláště důležitých důvodů.

Pokud ku platnosti takového obmezení výpovědní volnosti nebylo podle obecního zřízení moravského zapotřebí schválení zemským výborem.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R II 2818/32.)

Žalobce byl roku 1902 pověřen městem M. na Moravě pravidelným ošetřováním osob, trpících očním neduhem a byla mu za to stanovena roční remunerace posléze roku 1922 ve výši 6.000 Kč ročně. Výměrem presidia městské rady ze dne 4. prosince 1929 byl žalobce uvědoměn, že se městská rada ve svém sezení ze dne 2. prosince 1929 usnesla, zprostiti dnem 31. prosince 1929 žalobce místa a vysloviti mu dík za jeho činnost. Městské zastupitelstvo schválilo toto usnesení městské rady v zasedání dne 23. prosince 1929 a žalobce byl o tomto schválení vyrozuměn výměrem ze dne 27. prosince 1929. Žalobou o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovanou obci, by byla uznána povinnou platiti mu každoročně 6.000 Kč. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě potud, že uznal žalovanou obec povinnou zaplatiti žalobci 12.000 Kč, další žalobní žádost o placení každoročních 6.000 Kč zamítl jako předčasnou. Odvolací soud k odvolání žalované obce zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, znovu o ní jednal a rozhodl. Důvody: Oprávněno jest odvolání, pokud napadá z důvodu nesprávného právního posouzení názor prvního soudu, že žalobci nebyla dána žalovanou obcí řádná výpověď. K výpovědi ovšem nebyla podle § 50 obecního zřízení ze dne 15. března 1864, čís. 4 zák. mor. příslušnou městská rada, nýbrž bylo k výpovědi oprávněno jen městské zastupitelství. Tímto byla však jasně žalobci dána výpověď dopisem ze dne 27. prosince 1929, neboť obsahu tohoto dopisu zejména slova »městské zastupitelstvo schválilo... usnesení městské rady..., kterým Vám byla dána výpověď, takže se propouštíte dnem 31. prosince 1929 ze služeb veřejné nemocnice«, nelze přikládati jiný smysl. Tento dopis byl ovšem doručen žalobci teprve dne 27. prosince 1929, nebyla tedy dodržena čtyřnedělní výpovědní lhůta podle § 1159 a) odst. (2) obč. zák., ježto žalobcova odměna určena byla podle roků. Nedodržení výpovědní lhůty nemá však vliv na platnost výpovědi jako takové, je-li zaměstnavatel oprávněn jednostranně výpovědi rozvázati služební poměr, a zaměstnanec v případě takovém se může domáhati jen služebních požitků za řádnou výpovědní dobu (srov. rozhodnutí nejvyššího soudu

sb. n. s. čís. 3287). Výpovědí byl tedy rozvázán služební poměr ke dni 24. ledna 1930, byla-li strana žalovaná oprávněna výpovědí zrušiti smluvní poměr k žalobci. Podle zjištění prvního soudu a podle nesporného přednesu stran usnesl se však obecní výbor žalovaného města dne 8. ledna 1907, že se dává žalobci ujištění, že za dosavadních podmínek i nadále trvale bude zaměstnán v městské nemocnici jako ordinující odborný lékař pro nemoce oční a že změna v tomto jeho působení nastane bez zvlášť důležitých důvodů. Toto usnesení obecního výboru nebylo ovšem schváleno zemským výborem a tvrdí odvolatelka, že bez tohoto schválení nemá právní účinek. Tomu však tak není. Podle §§ 2, 4, 78, 93 a 97 obecního zřízení jest ku platnosti usnesení obecního zastupitelstva třeba schválení zemského výboru (místo okresního výboru na Moravě neexistujícího) jen v případech tam výslovně uvedených. Ustanovení pomocného lékaře v obecní nemocnici a jeho postavení služebního se tyto předpisy netýkají, obzvláště, ano nejde o závazek, jenž by zatěžoval kmenové jmění obecní, nýbrž nanejvýše obecní rozpočet, jdoucí na úkor ročních příjmů obecních. Mohla se tedy žalovaná strana platně zavázati, že nedá žalobci výpověď bez zvláště závažných důvodů. Strana žalovaná ovšem tvrdila, že takové důvody tu byly, zejména žalobcovo stáří, nutnost reorganisace a rozšíření očního oddělení, zaneprázdnění žalobcovo hlavním povoláním, jež prý nepřipouští, by se dostatečnou měrou věnoval očnímu oddělení rozšířenému, a posléze, že žalobce oční oddělení zanedbával. Tyto důvody, ano není zvláštního ujednání ve služební smlouvě, nemusely býti žalobci ve výpovědi neb při výpovědi oznámeny, Stačilo, že tu byly v čase výpovědi. První soud, posuzuje věc s odchylného hlediska právního, nezabýval se s tímto tvrzením odvolatelky, neučinil o něm zjištění a neprovedl důkazy oběma stranami v těchto směrech nabízené, pročež řízení zůstalo kusým, neboť jistě fysické stáří žalobcovo o sobě nelze pokládati za důvod zvláště důležitý k rozvázání služebního poměru, poněvadž obdoba předpisů služební pragmatiky veřejných zaměstnanců tu, kde jde o služební poměr ryze soukromoprávní, nemá místa a nelze tvrditi, že by stáří přes 60 let již samo sebou činilo žalobce nezpůsobilým k vykonávání dosavadní jeho funkce. Bylo tedy podle § 496 čís. 2 c. ř. s. napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti prvnímu soudu, aby po pravomoci tohoto usnesení řízení doplnil provedením nabízených důkazů o tom, zda-li v době výpovědi (27. prosince 1929) tu byly důvody zvláště důležité, z nichž služební poměr mezi stranami smlouvou založený mohl by býti jednostrannou výpovědí rozvázán.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu žalobce.

D ů v o d y:

Jest předeslati, že zamítavá část rozsudkového výroku prvního soudu nebyla žalobcem vůbec napadena, takže se zrušení prvního rozsudku vztahuje jen na jeho výrok, jímž byla žalovaná obec uznána povinnou zaplatiti žalobci částku 12.000 Kč, a na výrok o útratách. Žalobcovu rekursu nelze přiznati oprávněnost. Žalobce v něm marně brojí proti názoru odvolacího soudu, že žalovanou obcí byla žalobci dána řádná

výpověď. Z obsahu usnesení obecního zastupitelstva žalované obce, oznámeného žalobci dopisem ze dne 27. prosince 1929, vyvodil odvolací soud správně, že obecní zastupitelstvo dalo jím žalobci jasným a srozumitelným způsobem najevo, že mu dává výpověď ze služebního poměru a že ho zároveň propouští dnem 31. prosince 1929 ze služeb obce. Stěžovatelův poukaz k rozhodnutí čí. 5821 sb. n. s. není případný, neboť předmětem tohoto rozhodnutí byl případ zcela odlišný, kde byl ze služeb náboženské obce propuštěn její trvale ustanovený úředník bez kárného nálezu, ač to stanovy náboženské společnosti vyžadovaly. — Žalobce sám přiznal, že mu řečené usnesení obecního zastupitelstva bylo doručeno dne 27. prosince 1929, a od tohoto dne jest počítati běh zákonné výpovědní lhůty. Zákonná výpovědní lhůta jest v souzeném případě čtyřnedělní, protože jest nesporné, že žalobci byl plat vyměřen podle 1et, takže tu platí ustanovení druhého odstavce § 1159 a) obč. zák. Odvolací soud vypočetl tedy správně, že zákonná výpovědní lhůta končila dnem 24. ledna 1930. K účinnosti výpovědi nebylo třeba, by byly žalobci zároveň oznámeny všechny její důvody, neboť nebylo nijak prokázáno, že se žalovaná obec smluvně zavázala k tomu, že při výpovědi oznámí žalobci, proč mu ji dává. Jak bude dále vyloženo, zavázala se sice žalovaná obec, že žalobce nevyproví bez zvláště důležitých důvodů, ale z toho ještě neplyne její povinnost, by tyto důvody hned při výpovědi také žalobci oznamovala. Stačí, prokáže-li se teprve ve sporu, že tu v době výpovědi zvláště důležité důvody skutečně byly. Vždyť ani v případě předčasného propuštění není zaměstnavatel povinen, by zaměstnanci udával důvod propuštění vůbec, a, uvedl-li nějaký důvod, nepozbývá tím ještě oprávnění, uplatňovati jiné důvody, jestliže tu byly. (Viz rozhodnutí čí. 7259, 7384 sb. n. s.). Okolnost, že žalovaná obec nevyčkala uplynutí zákonné výpovědní lhůty a propustila žalobce již dnem 31. prosince 1929, nemá o sobě v zápětí, že výpověď pozbyla účinnosti. Výpovědi se zrušuje služební poměr a propuštění před uplynutím výpovědní lhůty opravňuje zaměstnance k tomu, by požadoval na zaměstnavateli plat, který mu přísluší za celou výpovědní lhůtu. (Viz rozhodnutí čí. 3287 sb. n. s.) V souzeném případě bylo však dále zjištěno nižšími soudy, že usnesením obecního zastupitelstva žalované obce ze dne 8. ledna 1907 bylo žalobci dáno ujištění, že má v městské nemocnici i nadále trvale působiti (»dauernd Verwendung finden«) jako ordinující odborný lékař pro oční choroby za dosavadních podmínek a že v tomto jeho působení nenastane změna bez zvláště důležitých důvodů. Odvolací soud vyložil toto usnesení v ten smysl, že se jím žalovaná obec zavázala, že nedá žalobci výpověď z jeho služebního poměru jako ordinujícího lékaře-odborníka pro choroby oční v městské nemocnici bez zvláště důležitých důvodů. Tento výklad vyhovuje obyčejům poctivého styku, uváží-li se, že mezi stranami není sporu o tom, že k řečenému ujištění došlo z podnětu žalobcovy žádosti o trvalé ustanovení. Uvedeným usnesením obmezila tedy žalovaná obec svou zákonnou smluvní volnost závazkem, že žalobce nevyproví z dosavadních služeb, nenastanou-li pro to zvláště důležité důvody. Ku platnosti takového obmezení výpovědní volnosti nebylo podle obecního zřízení moravského — a to podle jeho doslovu,

platného v době, kdy se ono usnesení stalo, — zapotřebí schválení zemským výborem, jak to správně odůvodnil již odvolací soud. Jest proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že k rozhodnutí o žalobním nároku, pokud ovšem byl předmětem odvolání, bude především zjistiti, zda v době výpovědi tu byly pro zrušení žalobcova služebního poměru důvody žalovanou obcí tvrzené, a, pakli ano, uvážiti, zda zjištěné důvody jsou podle povahy věci zvláště důležité. Žalobce se sice snaží v rekursu dovoditi, že není vůbec třeba prováděti důkazy o okolnostech žalovanou obcí tvrzených, ježto prý lze již podle stavu spisů rozhodnouti, že tu nebylo důležitých důvodů pro zrušení služebního poměru. Ale tyto jeho vývody neobstojí, protože nejsou budovány na předpokladech, nižšími soudy zjištěných, nýbrž jen na vlastních žalobcových úvahách o okolnostech ve sporu dosud neprobraných. Bude-li prokázán nějaký zvláště důležitý důvod k výpovědi, jest považovati výpověď za účinnou a služební poměr za zrušený, ale teprve od uplynutí zákonné lhůty výpovědní, po kterou žalobci přísluší ještě nárok na plat. Kdyby však takové důvody nebyly prokázány, neměla by výpověď účinnosti, služební poměr by trval dále a bylo by podle toho znova rozhodnouti o žalobním nároku, pokud byl předmětem odvolání.

Čís. 12006.

Byla-li žaloba o rozvod manželství podána před 1. listopadem 1930, nelze použití prvního odstavce § 100 j. n. v doslovu zákona ze dne 1. července 1930, čís. 130 sb. z. a n., nelze-li z přednesu žalobce po 1. listopadu 1930 vyvoditi, že odůvodnil místní příslušnost dovolaného soudu poukazem na nový doslov § 100 j. n. se zřetelem na své domovské právo v obvodu dovolaného soudu.

(Rozh. ze dne 20. října 1932, R II 339/32.)

Žalobkyně odůvodňovala příslušnost krajského soudu v Olomouci pro žalobu o rozvod manželství od stolu a lože předpisem § 100 j. n., poukazujíc k tomu, že ona i její žalovaný manžel jsou čl. státními občany a že žalovaný bydlí v Německu, kdežto ona sama má prý stále bydliště v Mohelnici. Námitce místní nepřislušnosti s o u d p r v é s t o - l i c e vyhověl a žalobu odmítl, ježto žalobkyně měla v době podání žaloby obecnou soudní příslušnost v cizině (v Norimberku), kde měl žalovaný řádné bydliště. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepřislušnosti.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Oběma nižšími soudy bylo souhlasně uznáno, že místní příslušnost krajského soudu v Olomouci pro tento spor nelze opíratí o předpis § 100 j. n. v doslovu zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n., takže tato otázka byla již rozřešena konečně. Rekursní soud však přes to za-